

PRODUCTIEVERHOGING ?

door

CH. F. TROMP MEESTERS.

Naar aanleiding van het artikel van GERBRANDA getiteld „Productieverhoging van de Nederlandse bossen” in nr 8 van deze jaargang, wil ik gaarne het volgende opmerken. Met een groot gedeelte van hetgeen daarin gesteld wordt, kan ik mij namelijk uitstekend verenigen, maar met een gedeelte der strekking toch ook weer geenszins en op dit laatste moge ik de aandacht vestigen.

Allereerst een vraag die ik uit eigen wetenschap niet kan beantwoorden namelijk of het wel juist is dat het nog een grote uitzondering is indien een boscigenaar een behoorlijk bedrijfsplan bezit? Ik meen dat omstreeks 1943 mede door de hulp van de Nederlandse Heidemaatschappij voor het overgrote gedeelte der boscigenaren met een bezit van minstens 50 ha (en de kleinere kan men toch nauwelijks boscigenaar noemen en voor hen is een bosbedrijfsplan toch ook weinig nodig en doelmatig) een dergelijk plan is gemaakt en als er enigszins nauwkeurig administratie gehouden is, kan het niet moeilijk zijn dit te hebben bijgewerkt of alsnog bij te werken en een indruk te hebben van tenminste houtvoorraad en leeftijdsklasse-verdeling enz.

Het geheel eens zijnde met de overige stellingen en met name ook met het feit, dat het bosbezit als maatschappelijke verplichting behoorlijke verzorging en beheer met zich brengt, vraag ik mij echter ten zeerste af of het de juiste weg naar het doel is, die verplichting zoals GERBRANDA bedoelt, meer en meer in wetten en besluiten vast te leggen en daardoor een dwingend karakter te geven met het noodzakelijke gevolg van toezicht, inmenging, ontduiking en bestraffing van dien. Ik vrees inderdaad, ja ik ben er bijna van overtuigd, dat dit in ons land de liefhebberij tot het hebben of aanleggen en uitbreiden van bosbezit ten zeerste zal remmen.

Het was mij op grond van de ervaringen uit de laatste 20 jaar en wel speciaal de laatste 10 jaar, reeds eerder een behoefte om eens in discussie te brengen of het niet hoog tijd wordt de dwingende maatregelen, die de laatste jaren gelden, meer en meer los te laten, teneinde een averechts gevolg daarvan te voorkomen en ik moge dit thans met een enkel woord toelichten.

Wanneer men ervaart, dat zelfs kleine en grotere stukken griend op vette kleigrond niet meer voor bouw- of weiland mogen worden bestemd; waarbij in het oog moet worden gehouden, dat een 15 jaar geleden de griendhoutprijzen zo waren, dat dergelijke percelen, dus opstand en grond, publiek werden verkocht voor ongeveer f 350,— per ha, omdat het griendhout meermalen niet meer rendabel was. Voorts, dat daarna uitsluitend dank zij de oorlog, een tijd aanbrak waarin dat griendhout hoge prijzen opbracht, maar tenslotte dat die tijd voorbij is, terwijl de lasten drastisch zijn verhoogd en vooral afgelegene stukken griendhout (1- of

3-jarig) totaal onverkoopbaar zijn. Men begrijpt dan toch welk een enorme wrevel het veroorzaakt, dat een ervaren boer en/of griendhoutbezitter bemerkt, dat dit niet mag worden omgezet in bouw- of weiland, maar tegen beter weten in, als verliesgevend griend moet worden gehandhaafd of omgezet in populierenbos, in het nut waarvan hij om tal van redenen soms geen heil ziet. Het kan dan niet anders of het gevoel te worden gedwongen terwille van natuurschoon of andere algemene belangen, maakt dat die eigenaar voor tientallen jaren lang afkerig wordt van het planten van ook maar een enkele boom of griend, ook al zou het op dat tijdstip nuttig lijken, maar uit vrees van zijn hoofd voor later in de strop te steken.

Wie onzer minstens 10 jaar met dit bijtje gehakt heeft, zal, als hij eerlijk met zich zelf te rade wil gaan, objectief de bewijzen kunnen vinden hoe zeer in die 10 jaren de soepelheid en de persoonlijke houding van adviseeren, geven en nemen van de ambtenaren van het Staatsbosbeheer is gewijzigd in een oneindig meer geven en in het veel meer *voorschrijven* dan adviseeren. Ik zou hiervan toevalligerwijze concrete, hetzelfde perceel en hetzelfde geval en dezelfde persoon betreffende, voorbeelden kunnen geven, maar dat zal nauwelijks nodig zijn, want wie rustig hand in eigen boezem steekt, zal het beseffen. Wanneer de oudere houtvesters en beamtten dit moeten beamen, dan hoeft niet te worden getwijfeld hoezeer de omstandigheden van de laatste 10 jaar een stempel hebben gezet op de houding en appreciatie van de talloze functionnarissen, die juist in die laatste 10 jaar tot zelfstandige bevoegdheid zijn gekomen en het is juist mijn overtuiging, dat met medewerking van hoog tot laag in het Staatsbosbeheer moet worden geprobeerd vooral de mentaliteit en appreciatie in die zin vele jaren *terug* te voeren.

Als het waar is, dat de periode tussen de beide oorlogen een toenemende erfbeplanting heeft vertoond, dan geloof ik, dat daartoe zeker heeft medegewerkt het gevoel (ten onrechte, naar in de tweede oorlog bleek) van het daardoor krijgen van een vrij beschikbare eigen reserve. Maar ook is dit alweer een gevolg van de soepele en prettige adviserende houding die de Overheid in die 20 jaren aannam. Ik kan mij niet anders voorstellen, na mijn oor zo hier en daar te luisteren hebben gelegd, of het zal uiterst veel tact en juist geen wettelijke verplichtingen vragen, om de tegenzin die nolens volens in de laatste 10 jaren is gewekt, te overwinnen om weer tot eenzelfde ambitie tot erf- en andere beplantingen te geraken als er voordien bestond.

Men vergete toch nooit dat, tenminste voor zover het particuliere handelingen betreft, het economisch denken niet anders dan voor beperkte tijd valt uit te schakelen en hiertoe behoort, naast de bevoegdheid om met een zaak die werkelijk of schijnbaar niet meer rendeert, op te houden, ook het gevoel van persoonlijke bevrediging in het dagelijks verkeer.